

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2238/2015
29.12.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца М.А. из В., чији је пуномоћник М.М., адвокат из В., против тужене Републике Србије - Министарство правде и државне управе – Високи савет судства – Виши суд у Ваљеву, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5430/13 од 01.10.2014. године, у седници већа одржаној 29.12.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5430/13 од 01.10.2014. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 176/13 од 09.07.2013. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због душевних болова због повреде части и угледа исплати износ од 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Ставом другим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због душевних болова због повреде части и угледа исплати износ преко досуђеног износа па до траженог од 2.500.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, а ставом трећим изреке је обавезан тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 141.280,00 динара.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 5430/13 од 01.10.2014. године, ставом првим изреке, преиначио првостепену пресуду у ставу првом и трећем изреке и одбио као неоснован тужбени захтев, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке је обавезан тужилац да на име трошкова насталих у првостепеном поступку туженој исплати износ од 34.500,00 динара, а ставом трећим изреке је обавезан тужилац да на име

парничних трошкова насталих у другостепеном поступку исплати туженој износ од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац обављао судијску дужност у тадашњем Окружном суду у Ваљеву до 31.12.2009. године, када му је Одлуком Високог савета судства од 25.12.2009. године престала судијска функција. Одлуком Високог савета судства од 22.07.2011. године је усвојен приговор тужиоца, мења се одлука Високог савета судства од 25.12.2009. године и овде тужилац бира се за судију Вишег суда у Ваљеву, с тим да на функцију ступа у року од 30 дана од дана избора. Утврђено је да су тадашња председница Високог савета судства и председница Врховног суда Н.М. и појединци из области правосуђа и актуелне власти у медијима износили о неизабраним судијама уопштене негативне квалификације, због чега се тужилац осећао веома лоше. Избегавали су га неки људи као и бивше колеге, а према сазнању тужиоца је постојала препорука председника судова да се изабране судије дистанцирају од неизабраних судија. Деца тужиоца у тадашњем узрасту од 14 и 18 година су такође тешко доживела натписе по медијима, а супруга је била на боловању због свих дешавања.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је, супротно првостепеном суду, оценио да тужбени захтев тужиоца није основан, јер у конкретном случају нису били испуњени услови за одговорност тужене с обзиром да одлука о неизбору судије нема сама по себи капацитет да буде узрок настанка нематеријалне штете за тужиоца у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима. Мишљења је да стручни, односно вредносни суд о судији нема за циљ повреду правно заштићених добара – части и угледа, а да је Високи савет судства донео одлуку као законом надлежан орган не у циљу остваривања намере омаловажавања и дисквалификације тужиоца и његове дискриминације у било ком погледу. Високи савет судства је донео спорну одлуку као надлежан орган у вршењу своје надлежности из члана 13. Закона о Високом савету судства, а по расписаном конкурс. Мишљења је да је за ту врсту одлуке поводом избора био неопходан вредносни суд изражен у назначеним одлукама. То даље подразумева да је Високи савет судства имао нормативно овлашћење да испита стручност, оспособљеност и достојност судије, те да у том смислу нема незаконитог поступања органа тужене из члана 172. Закона о облигационим односима. Даље се наводи да се приложеним доказима не указује на који начин су информације у средствима јавног информисања, чланови Високог савета судства

допринели повреди части и угледа тужиоца, а интересовање околине за разлоге неизбора не представља само по себи повреду части и угледа. Тужилац је, према мишљењу другостепеног суда, реизбором на судијску функцију и објављивањем одлуке у јавном гласнику остварио не само натуралну реституцију, већ је добио и сатисфакцију у вези спорног догађаја, па стога нема основа и за материјалну сатисфакцију кроз досуђивање накнаде нематеријалне штете у смислу члана 200. Закона о облигационим односима.

Ревизијом тужиоца се основано указује да су разлози другостепеног суда нејасни и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбе о људским и мањинским правима се тумаче у смислу члана 18. став 3. Устава у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима, људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Сви државни органи, а нарочито судови, при ограничавању људских и мањинских права су дужни да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права у смислу члана 20. став 3. Устава.

Према члану 35. став 2. Устава, свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилном радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине и орган јединице локалне самоуправе.

Правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Незаконитим радом службених лица или органа, по оцени Врховног касационог суда, сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени, а неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима трећег лица.

По оцени Врховног касационог суда, право на накнаду нематеријалне штете у смислу члана 200. Закона о облигационим односима припада оштећеном лицу ако душевни болови које је претрпео због повреде права личности, повреде угледа или части, односно повреде достојанства то оправдавају, а нарочито ако је повреда права продукт шикане, дискриминације, узнемиравања, понижавајућег поступка, злоупотребе права или малициозних поступака, посебно ако су код оштећеног изазвали озбиљнији поремећај психичке или емоционалне равнотеже.

Како је одлуком Високог савета судства од 22.07.2011. године усвојен приговор тужиоца, измењена одлука Високог савета судства од 25.12.2009. године, те тужилац биран за судију Вишег суда у Ваљеву, обзиром на све околности случаја, потребно је да другостепени суд у поновном поступку испита да ли су испуњени законски услови за заснивање одговорности тужене за накнаду штете тужиоцу због неправилног рада органа за који одговара тужена на основу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, као и за накнаду штете услед повреде части, угледа и достојанства личности по општим правилима облигационог права.

Разлози другостепеног суда у погледу искључења одговорности тужене за накнаду нематеријалне штете тужиоцу су нејасни и неодређени, а побијана другостепена пресуда уопште не садржи разлоге о законским условима за накнаду ове штете тужиоцу, обиму њене накнаде, висини штете и износу тужбеног захтева у смислу одредаба Закона о облигационим односима, па због погрешне примене материјалног права у односу на основ одговорности тужене за накнаду ове штете, остале су неутврђене чињенице и у погледу наведених околности као и околности из члана 200. Закона о облигационим односима.

У поновном поступку, другостепени суд ће у складу са примедбама из овог решења, а уз правилну примену материјалног права донети нову, на закону засновану одлуку.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу овлашћења из члана 416. став 2. Закона о парничном поступку укинуо побијану другостепену пресуду и одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић, с.р.**